

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΥΦΦ102	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΟΛΑ
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Βυζαντινή λογοτεχνία: Κείμενα, βιβλιακός πολιτισμός, μεθοδολογία της έρευνας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://sso.uoc.gr/login		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης</i> <i>Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β</i> <i>Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων</i>
<p>Η λογοτεχνία της βυζαντινής περιόδου, το corpus συγγραφέων και κειμένων από την ύστερη αρχαιότητα μέχρι τις απαρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας, χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένα</p>

γλωσσικά, υφολογικά και ειδολογικά χαρακτηριστικά. Το σύνολο της βυζαντινής λογοτεχνίας έχει παραδοθεί μέχρι σήμερα μέσα από χειρόγραφους κώδικες της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου, ενώ οι κλάδοι της έρευνας που υποστηρίζουν τόσο την έκδοση όσο και τη μελέτη της, εξελίσσονται διαρκώς τις τελευταίες δεκαετίες. Στόχος του παρόντος μαθήματος είναι ακριβώς να αναδείξει αυτές τις παραμέτρους, επιτυγχάνοντας συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα:

- Την ανανέωση, την επιβεβαίωση και την αξιοποίηση της γνώσης της ελληνικής γλώσσας κατά τη βυζαντινή περίοδο (λεξιλόγιο, γραμματική, σύνταξη, ύφος), για την όσο το δυνατόν πληρέστερη κατανόηση και μετάφραση των κειμένων της. Προς αυτήν την κατεύθυνση θα αξιοποιηθούν συγκεκριμένες μεταφράσεις στη σημερινή ελληνική και η εμπειρία της μετάφρασης βυζαντινών συγγραφέων κατά τις τελευταίες δεκαετίες.

- Σε ερμηνευτικό επίπεδο, θα γίνει προσπάθεια οι φοιτητές-τριες να είναι ενήμεροι για τις εξελίξεις στη βυζαντινή λογοτεχνία κατά τους πολλούς αιώνες που την αφορούν, καθώς και τους πολιτισμικούς ή άλλους παράγοντες (εκπαιδευτικούς, θεωρητικούς, διαπολιτισμικούς, κ.ά) που την διαμόρφωσαν.

- Σε σχέση με τον χειρόγραφο βιβλιακό και γενικότερα τον γραπτό πολιτισμό, θα υπάρξει εισαγωγή τόσο στις πιο σημαντικές παραμέτρους που τον αφορούν, όσο και στην εκμάθηση του τρόπου ανάγνωσης και μεταγραφής του αντίστοιχου υλικού.

- Τέλος, θα υπάρξει ενημέρωση για τα σημαντικότερα εργαλεία της έρευνας, τόσο για τις τελευταίες εξελίξεις στον χώρο όσο και διαχρονικά.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

- Αυτόνομη εργασία

- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή στις βασικές παραμέτρους που αφορούν τη γλώσσα και τον γραπτό λόγο κατά τη βυζαντινή περίοδο.

2. Συζήτηση παραγόντων που διαμόρφωσαν το λεξιλόγιο, τη γραμματική, τη σύνταξη ανά τους αιώνες.

3. Εξάσκηση μέσα από συγκεκριμένα κείμενα στον εντοπισμό των διαφοροποιήσεων του γραπτού λόγου και των επιπέδων ύφους, ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη κατανόησή του.
4. Πρακτική εξάσκηση σε ζητήματα μετάφρασης.
5. Προσπάθεια για εντοπισμό των κειμένων και των συγγραφέων μέσα στις πολιτισμικές, θεωρητικές, πνευματικές τάσεις και ρεύματα της εποχής τους.
6. Εξοικείωση με τον κόσμο του βυζαντινού βιβλίου και των χειρογράφων, αλλά και γενικότερα των μέσων δημοσίευσης του γραπτού λόγου στο Βυζάντιο.
7. Εκμάθηση ανάγνωσης από πρωτότυπο υλικό γραφής από διαφορετικές εποχές και κατηγορίες κειμένων.
8. Επιβεβαίωση της γνώσης των φοιτητών για τους βασικούς κλάδους και τα εργαλεία που υποστηρίζουν την έρευνα στη βυζαντινή φιλολογία.
9. Αναλυτική ενημέρωση για τα εργαλεία της έρευνας σήμερα και πρακτική στον τρόπο χρήσης και αξιοποίησής τους για ερευνητικούς σκοπούς.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Στην τάξη	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικό Υλικό (αρχεία, διαφάνειες, παρουσιάσεις, μελέτες) και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας classweb • Επικοινωνία μέσω email 	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Διαλέξεις	39
	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	83
	Τελική γραπτή εξέταση	3
	Σύνολο Μαθήματος	125
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις</p>	<p>Τρίωρη γραπτή εξέταση που θα άπτεται ζητημάτων σε σχέση με, α) τη μετάφραση και ερμηνεία βυζαντινών κειμένων, β) την εξέλιξη της βυζαντινής λογοτεχνίας σε σχέση με τον βυζαντινό πολιτισμό, γ) την ανάγνωση και μεταγραφή από χειρόγραφα και άλλο γραπτό υλικό της βυζαντινής περιόδου, δ) γνώση και χρήση των εργαλείων και της μεθοδολογίας</p>	

<p>Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>της έρευνας.</p>
--	---------------------

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Γενικοί-εισαγωγικοί τίτλοι:

- A. P. Kazhdan (έκδ.), *The Oxford Dictionary of Byzantium*, τ. 1-3, Νέα Υόρκη-Οξφόρδη 1991
- Elizabeth Jeffreys, J. Haldon και R. Cormack, *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*, Οξφόρδη-Νέα Υόρκη 2008
- G. Horrocks, *Greek: A History of the Language and its Speakers*, London-New York 1997 = Τζ. Χόρροκς, *Ελληνικά: ιστορία της γλώσσας και των ομιλητών της*, εισαγ. μτφ. Μελίτα Σταύρου-Μαρία Τζεβελέκου, Αθήνα 2006
- D. Holton, G. Horrocks κ.ά., *The Cambridge Grammar of Medieval and Early Modern Greek*, τ. 1-4, Cambridge 2019
- Liz James (έκδ.), *A Companion to Byzantium*, Chicester 2010 = Liz James (έκδ.), *Εγχειρίδιο βυζαντινών σπουδών*, Κατερίνα Δημοπούλου (μτφ.), Δ. Μ. Μαυρουδής – Α. Ρεγκάκος (επιμ.), Αθήνα 2014
- E. Mioni, *Εισαγωγή στην Ελληνική παλαιογραφία*, Ν.Μ. Παναγιωτάκης (μτφ.), Αθήνα 1985 = E. Mioni, *Introduzione alla paleografia greca*, Padua 1973
- Lidia Perria, *Γραφίς. Per una storia della scrittura greca libraria (secoli IV a.C. – XVI d.C.)*, Roma 2011 = Lidia Perria, *Οι γραφές των ελληνικών χειρογράφων. Εισαγωγή στην ιστορία της ελληνικής βιβλιακής γραφής (4ος αιώνας π.Χ. - 16ος αιώνας μ.Χ.)*, Ευθ. Κ. Λίτσας - Αλεξάνδρα Σπ. Τριάντου (μτφ.), Θεσσαλονίκη 2019

Λεξικά:

- G. W. H. Lampe, *A Patristic Greek Lexicon*, Oxford 1968
- H.-G. Liddell - R. Scott, *A Greek-English Lexicon*, Oxford-New York 1996
- E. Trapp, *Lexicon zur byzantinischen Gräzität: besonders des 9.–12. Jahrhunderts*, τ. 1-8, Vienna 1994-2017